

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Olsztynie

Nr ewid.: 23/99/P/98/168/LOL

Informacja

**o wynikach kontroli
prawidłowości dofinansowania szkół niepublicznych
posiadających uprawnienia szkół publicznych**

Olsztyn

marzec

1999 r.

SPIS TREŚCI:

SPIS TREŚCI:	2
I. CZĘŚĆ OGÓLNA	3
1. CHARAKTERYSTYKA KONTROLI.....	3
2. SYNTEZA USTALEŃ KONTROLI I OCENA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI	5
3. WNIOSKI.....	10
II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	11
1. CHARAKTERYSTYKA STANU PRAWNEGO W ZAKRESIE KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI.	11
2. WAŻNIEJSZE USTALENIA KONTROLI	15
2.1. <i>Rozmiary szkolnictwa niepublicznego, liczba szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.</i>	15
2.2. <i>Planowanie i ustalanie dotacji dla szkół niepublicznych w budżetach wojewodów.</i>	17
2.3. <i>Prawidłowość dotowania szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.</i>	17
2.4. <i>Warunki kadrowe i lokalowe działalności szkół niepublicznych.</i>	21
2.5. <i>Prawidłowość wykorzystywania majątku szkół publicznych przez szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.</i>	21
2.6. <i>Wykonywanie przez kuratorów oświaty obowiązku nadzoru pedagogicznego nad dotowanymi szkołami oraz nadzoru Ministra Edukacji Narodowej nad wypełnianiem przez kuratorów oświaty powinności w badanym zakresie.</i>	23
III. PRZEBIEG POSTĘPOWANIA KONTROLNEGO I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH PO ZAKOŃCZENIU KONTROLI.	27
ZAŁĄCZNIKI	31
Załącznik nr 1.....	31
<i>Wykaz skontrolowanych jednostek w temacie P/98/168.</i>	31
Załącznik nr 2.....	34
<i>Zestawienie danych dotyczących liczby szkół niepublicznych w układzie kuratoriów oświaty</i>	34
Załącznik nr 3.....	35
<i>Dane dotyczące finansowanych szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych dotowanych z budżetu państwa w układzie kontrolowanych kuratoriów oświaty.</i>	35
Załącznik nr 4.....	36
<i>Wykaz podstawowych aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności</i>	36

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Charakterystyka kontroli

1.1. Temat: **Prawidłowość dofinansowania szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkół publicznych.**

1.2. Numer: **P/98/168**

1.3. Rodzaj: Kontrola planowa, ujęta w planie na III-IV kwartał 1998 r.

1.4. Inicjator: Kontrola podjęta została z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli. W tematyce kontroli uwzględniono propozycję Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, w aspekcie wykorzystania przez szkoły niepubliczne majątku szkół publicznych. Problematyka ta nie była dotychczas kontrolowana przez Najwyższą Izbę Kontroli.

1.5. Cel: Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości naliczania i rozliczania przysługujących dotacji dla szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych, prawidłowości rozliczania się szkół niepublicznych ze szkołami publicznymi z tytułu wynajmowania ich majątku oraz nadzoru sprawowanego przez kuratorów oświaty nad funkcjonowaniem szkół niepublicznych, a także prawidłowości nadawania uprawnień szkół publicznych szkołom niepublicznym.

Kontrola przeprowadzona została z punktu widzenia kryteriów określonych w art. 5 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹.

Urzędy administracji rządowej i jednostki państwowe kontrolowano pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Organy samorządowe kontrolowano pod względem legalności, gospodarności i rzetelności, a osoby prawne i fizyczne prowadzące

¹ Dz. U. Nr 13 z 1995 r., poz. 59 ze zm.; z 1996 r. Nr 64, poz. 315; Nr 89, poz. 402; z 1997 r. Nr 79, poz. 484; Nr 96, poz. 589; Nr 121, poz. 770; Nr 133, poz. 883.

szkoły niepubliczne, z punktu widzenia legalności i rzetelności w zakresie w jakim wykorzystywały one środki państwowe lub majątek jednostek państwowych.

W szczególności skontrolowane zostało:

1. W Ministerstwie Edukacji Narodowej:

- planowanie w budżetach wojewodów wydatków w dziale 79 - „oświata i wychowanie” na dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
- nadzór merytoryczny i finansowy nad wypełnianiem przez kuratorów oświaty powinności w zakresie nadawania uprawnień szkołom niepublicznym oraz prawidłowości naliczania i rozliczania udzielonych dotacji z budżetu wojewodów,
- rozpatrywanie skarg, wniosków i zażaleń wpływających do MEN, dotyczących ponadpodstawowych szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

2. W kuratoriach oświaty i gminach o statusie tzw. „dużych miast”:

- prawidłowość i kompletność ewidencji szkół niepublicznych,
- prawidłowość i terminowość udzielanych dotacji szkołom niepublicznym ponadpodstawowym z uprawnieniami szkół publicznych,
- wykonywanie przez kuratora oświaty obowiązków w zakresie nadzoru i kontroli nad dotowanymi szkołami, a przez gminy o statusie tzw. „dużych miast” prawidłowości podziału dotacji dla szkół niepublicznych z terenu tych miast oraz kontroli wykorzystania udzielonych im dotacji.

3. W niepublicznych szkołach ponadpodstawowych posiadających uprawnienia szkół publicznych:

- warunki działalności szkoły,
- wysokość i terminowość otrzymywania dotacji oraz ich rozliczania,
- zakres korzystania placówki niepublicznej z majątku szkoły lub placówki publicznej i prawidłowość rozliczania się z tego tytułu.

4. W szkołach publicznych wynajmujących majątek dla szkół niepublicznych:

- rodzaj wykorzystywanego majątku przez szkoły niepubliczne,
- prawidłowość kalkulacji cen najmu lokali i sprzętu oraz terminowość rozliczania się z tego tytułu przez najemcę,

1.6. Badany okres: Od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 1998 r.

1.7. Czasokres przeprowadzenia

kontroli: Kontrola przeprowadzona została w II półroczu 1998 r.

1.8. Jednostki

skontrolowane: Badaniami objęto łącznie 75 jednostek, w tym Ministerstwo Edukacji Narodowej, 7 kuratoriów oświaty, 5 urzędów miast, 39 szkół niepublicznych i 23 szkoły publiczne. Wykaz skontrolowanych jednostek zawiera załącznik Nr 1 do niniejszej informacji.

1.9. Uczestnicy kontroli: Departament Edukacji, Nauki i Kultury Najwyższej Izby Kontroli i 6 Delegatur w:

Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Koszalinie,

Lublinie i Olsztynie.

Koordynatorem kontroli była Delegatura w Olsztynie.

2. Synteza ustaleń kontroli i ocena kontrolowanej działalności.

1. W roku szkolnym 1997/98 funkcjonowało w kraju 741 ponadpodstawowych szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkół publicznych.

Placówki te stanowiły 7,4 % ogółu szkół ponadpodstawowych i obejmowały kształceniem łącznie 70.158 uczniów, tj. 2,9 % ogólnej ich liczby.

Liczba tych szkół na terenie działania 7 kuratoriów objętych kontrolą, wzrosła ze 163 na koniec 1997 r. do 247 na 30 czerwca 1998 r., w których pobierało naukę łącznie 16.785 słuchaczy, tj. 7,7 % ogółu uczniów.

W ich strukturze udział liceów ogólnokształcących i szkół policealnych stanowił po 34 %. Ponadto funkcjonowało 51 techników zawodowych (20,6 %), 15 zasadniczych szkół zawodowych (6,1 %) oraz 13 pozostałych (5,3 %).

W poszczególnych typach szkół dominowały szkoły dla dorosłych, które stanowiły 66,4 % ogółu szkół niepublicznych.

W grupie natomiast 39 skontrolowanych szkół niepublicznych, było 17 liceów ogólnokształcących (w tym 10 dla młodzieży), 14 szkół policealnych (wszystkie dla dorosłych), 6 techników zawodowych (dla dorosłych) i 2 zasadnicze szkoły zawodowe.

Wszystkie objęte badaniami szkoły niepubliczne spełniały warunki wymagane

dla statusu szkół publicznych.

W 5 natomiast przypadkach nadane zostały uprawnienia szkołom, które kształciły w kierunkach dla których nie było zatwierdzonych programów nauczania.

(str. 16, 17, 24).

- 2. Nieprawidłowe było naliczanie przysługujących szkołom dotacji, co stwierdzono we wszystkich skontrolowanych kuratoriach i 3 urzędach miast. Ustalono bowiem, że należne dotacje naliczane były przy zastosowaniu różnych stawek, co kolidowało z zasadami określonymi w art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty². Według tych postanowień, dotacje przysługiwały w wysokości 50 % wydatków bieżących ponoszonych w szkołach publicznych tego samego typu w przeliczeniu na jednego ucznia, na terenie województwa.**

Sformułowanie to nie precyzuje jednak sposobu ustalania stawki dotacji na jednego ucznia. Nie wskazuje bowiem z jakiego okresu i z którego rozdziału klasyfikacji budżetowej wydatki mają być brane pod uwagę, zwłaszcza w zespołach szkół zawodowych (rozdział 8011), w których skład wchodzi kilka typów szkół.

W tej sytuacji kuratoria stosowały dowolne sposoby ustalania stawek dotacji, które sprowadzały się do ich ujednolicania, zaniżania, bądź zawyżania.

W efekcie miało miejsce 16 przypadków zawyżenia dotacji na kwotę około 300 tys. zł

(str. 18-19).

- 3. Wbrew postanowieniom § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 października 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości i udzielania dotacji niepublicznym szkołom oraz placówkom oświatowo-wychowawczym, opiekuńczo-wychowawczym i resocjalizacyjnym³, zwanego dalej „rozporządzeniem MEN”, Urząd Miasta w Toruniu przekazywał dotacje 21 szkołom, a kurator oświaty w Elblągu 3 szkołom, tj. 92,5 % liczby szkół dotowanych z miasta Torunia i woj. elbląskiego, bez wniosków o dotacje ze strony organów prowadzących. Stwierdzono też przypadki udzielania dotacji szkołom, które z opóźnieniem złożyły wnioski o ich przyznanie. Stosownie do tych postanowień, warunkiem przyznania dotacji było złożenie wniosku organowi dotującemu przez osobę prawną lub fizyczną prowadzącą szkołę nie później niż do 30 września roku poprzedzającego rok uzyskania dotacji. Przekazywane były natomiast organom dotującym informacje o faktycznej liczbie uczniów.**

(str. 19).

² J.t. Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.

³ Dz. U. Nr 81, poz. 419.

4. Z opóźnieniem od 1 do 6 miesięcy i w zaniżonych wysokościach otrzymywało dotacje 26 szkół niepublicznych, tj. 66,7 % objętych kontrolą.

Skutkiem tego powstawały zaległości, które były regulowane w końcu danego roku budżetowego, bądź w następnym okresie.

Według art. 6 ust. 3 ww. rozporządzenia MEN „organ dotujący przekazuje dotacje zaliczkowo, w terminach miesięcznych”.

(str. 19).

5. Z opóźnieniem przebiegało również dotowanie szkół uprawnionych, działających na terenie 3 tzw. „dużych miast” (Olsztyna, Słupska i Torunia), które realizowane było w ramach zadań zleconych, na podstawie ustawy z dnia 24 listopada 1995 r. o zmianie zakresu działania niektórych miast oraz o miejskich strefach usług publicznych⁴.

(str. 20).

6. Piętnaście szkół, tj. 38,5 % liczby skontrolowanych nie rozliczało się na bieżąco z organem dotującym.

(str. 20).

7. Przyczynami opóźnionego dotowania szkół i przekazywania dotacji w zaniżonych wysokościach były zbyt niskie kwoty dotacji do szkół niepublicznych, ujęte w budżetach wojewodów i kuratoriów oświaty, a także nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów.

M.in. kwoty dotacji ujęte w ustawie budżetowej na 1998 r. były o około 20 % niższe od ich wykonania w 1997 r.

Kontrolowane kuratoria nie planowały wysokości dotacji (§ 48 - pozostałe dotacje), lecz przyjmowały ich limit określony przez Ministerstwo Finansów dla budżetu danego wojewody.

Przy dynamicznie wzrastającej liczbie uczniów w szkołach niepublicznych, powodowało to duże rozbieżności między zapotrzebowaniem na dotacje, a wysokością kwot ujętych w budżetach.

O skali braku środków świadczy m.in. fakt ujęcia w budżetach kuratoriów kwot niższych od faktycznych potrzeb na 1997 r. m.in. o 685,3 tys. zł w Ciechanowie i o 853 tys. zł w Olsztynie oraz odpowiednio o 1210 tys. zł i o 1.120 tys. zł na 1998 r.

W celu zrealizowania należnych szkołom dotacji, niezbędne były zwiększenia środków, poprzez zmiany w budżetach kuratoriów.

(str. 16-17).

⁴ jedn. tekst Dz. U. z 1997 r. Nr 36, poz. 224; zm: Nr 127, poz. 780; Nr 162, poz. 1120.

8. Badane szkoły nie dysponowały własną bazą dydaktyczną i kadrami nauczycielską.

Funkcjonowanie ponad 80 % skontrolowanych szkół niepublicznych było możliwe w wyniku korzystania z kadry nauczycielskiej i mienia szkół publicznych.

Nauczyciele zatrudniani byli dodatkowo, w czasie wolnym od zajęć w macierzystej szkole. Zapewniali oni realizację zadań dydaktycznych i poprawiali własną sytuację ekonomiczną, w wyniku dodatkowych zarobków.

Odpowiednie były warunki do nauki w wynajmowanych pomieszczeniach od szkół publicznych, w przeciwieństwie do pomieszczeń wynajmowanych od innych podmiotów.

(str. 21).

9. Wszystkie 23 szkoły publiczne objęte kontrolą dysponowały umowami najmu pomieszczeń, zawartymi z osobami prowadzącymi szkoły niepubliczne.

W 8 przypadkach, tj. 34,8 %, umowy te nie zabezpieczały jednak w sposób należyty ich interesów, bowiem zaniżone były opłaty z tytułu najmu, stawki czynszu nie zostały poparte kalkulacjami.

Pobierane kwoty z tytułu odpłatności nie pokrywały kosztów utrzymania części obiektów dzierżawionych, które ponoszono w okresie wynajmowanym. W wyniku podjętej realizacji wniosków pokontrolnych, dyrektorzy tych szkół podwyższyli opłaty, skutkiem czego uzyskane efekty finansowe do 15 lutego 1999 r. wyniosły 39 tys. zł.

(str. 21-22).

10. Niepełny i mało wnikliwy był nadzór pedagogiczny 4 z 7 skontrolowanych kuratoriów, przy nadawaniu uprawnień szkół publicznych szkołom niepublicznym.

W 17 bowiem przypadkach sprawdzono w sposób powierzchowny stopień spełnienia warunków określonych w art. 7 ust. 3 pkt. 1, 4 i 5 ustawy o systemie oświaty.

Dotyczyło to m.in. nadawania uprawnień szkołom, które kształciły w specjalnościach nie ujętych w wykazie programów nauczania, określonych w komunikacie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 15 lipca 1996 r. w sprawie wykazu dokumentacji programowych dopuszczonych do użytku szkolnego w publicznych szkołach zasadniczych i średnich zawodowych⁵.

(str. 23).

⁵ Dz. Urz. MEN Nr 6, poz. 34.

11. Ponadto badane kuratoria w sposób mało wnikliwy obejmowały też nadzorem pedagogicznym kwalifikacje zatrudnionych nauczycieli, do czego były zobligowane art. 85 ust. 2 w związku z art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

W blisko połowie kontrolowanych szkół niepublicznych 55 nauczycieli, tj. 9 % ogółu zatrudnionych nie spełniało wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia⁶ (str. 24).

12. Ustalono też, że aż 41 % statutów szkół niepublicznych nie zawierało niektórych danych wymaganych art. 84 ust. 2 cyt. ustawy, tj. **zasad przyjmowania uczniów do szkoły i zapisu o otrzymywanych dotacjach.** Przyczyną tego był brak wnikliwych analiz tych dokumentów przez odpowiedzialnych pracowników kuratoriów, które były przedkładane wraz z wnioskami o nadanie szkołom niepublicznym uprawnień szkół publicznych. **W 34 przypadkach nie zachowano formy decyzji administracyjnej do nadania uprawnień szkół publicznych (art. 85 ust. 3) i do wykreślenia szkół z ewidencji (art. 83 ust. 2 ustawy).**

(str. 24-25).

13. We wszystkich skontrolowanych kuratoriach stwierdzono też nieliczne przypadki uchybień w prowadzeniu ewidencji szkół niepublicznych. Dotyczyły one opóźnionych wpisów szkół do ewidencji po obowiązującym terminie 30 dni od daty złożenia wniosku, nie wykreślenia z ewidencji szkół zlikwidowanych lub zaprzestających działalności na okres dłuższy niż 3 miesiące.

(str. 26).

14. Niepełny był też nadzór kuratoriów oświaty i 3 urzędów miast nad rozliczeniem otrzymanych przez szkoły dotacji.

Nie egzekwowali oni bowiem składania przez dotacjobiorców rozliczeń otrzymanych dotacji za okres od początku roku kalendarzowego do końca minionego miesiąca sprawozdawczego, z uwzględnieniem aktualnej liczby uczniów, mimo obowiązku wynikającego z § 7 ust. 1 rozporządzenia MEN. Nie korzystano też z prawa kontroli wykorzystywania dotacji (§ 7 ust. 2 rozporządzenia MEN).

(str. 26).

⁶ Dz. U. Nr 98, poz. 433 ze zm.

15. W 1998 r. nadzór nad szkołami niepublicznymi o uprawnieniach szkół publicznych nie był przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oceniany.

MEN nie planowało i nie przeprowadzało wizytacji w kuratoriach oświaty. W 1997 r. MEN przeprowadziło wizytacje w 11 kuratoriach oświaty, z tego 10 dotyczyło nadzoru nad niepublicznymi szkołami i placówkami.
(str. 26).

16. Efektem finansowym kontroli było stwierdzenie uszczuplenia należności budżetu państwa, budżetów samorządowych, państwowych osób prawnych oraz innych podmiotów w kwocie 2.946 tys. zł.

Z kwoty tej przypadają uszczuplenia na rzecz:

- budżetu państwa - 2.921.687 zł,
- budżetów samorządowych - 21.508 zł,
- gospodarki pozabudżetowej - 2.000 zł,
- państwowych osób prawnych i innych - 850 zł.

Ponadto stwierdzono inne nieprawidłowe wydatki i należności w kwocie 12,8 tys. zł, w tym 6,9 tys. zł z budżetu państwa.

Do dnia 15 lutego 1999 r. odzyskano ogółem kwotę 338,1 tys. zł.
(str. 19, 21, 27).

3. Wnioski.

Wnioski pokontrolne przedstawione zostały w wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do: organów prowadzących szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych, dyrektorów szkół publicznych wynajmujących majątek szkołom niepublicznym, prezydentów miast oraz organów koordynujących i nadzorujących działalność kuratorów oświaty (wojewodowie, Minister Edukacji Narodowej).

Analiza treści odpowiedzi otrzymanych od ww. adresatów wskazuje, że większość z tych wniosków została już wykonana, bądź znajduje się aktualnie w zaawansowanej fazie realizacji⁷.

Uwzględniając wyniki kontroli oraz obowiązujące od 1 stycznia 1999 r. zmiany wynikające z ustaw wprowadzających reformę administracyjną państwa⁸ oraz z ustawy z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty⁹, niezbędne jest podjęcie realizacji dalszych wniosków dotyczących:

⁷ Patrz str. 27-29 niniejszej informacji.

⁸ Ustawa z 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872).

⁹ Dz. U. Nr 117, poz. 759.

1. Przestrzegania w pełni zasad w zakresie nadawania szkołom niepublicznym uprawnień szkół publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 82 ust. 1-3 i art. 85 ust. 1-3 ustawy o systemie oświaty¹⁰.
2. Przestrzegania przez organy prowadzące szkoły wymogu zatrudniania nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie wyuczonej specjalności i uprawnień pedagogicznych.
3. Zweryfikowania przez dyrektorów szkół publicznych umów najmu ze szkołami niepublicznymi, poprzez ujęcie w nich kalkulacji stawek czynszu, terminów płatności oraz skutków nieterminowego ich regulowania.
4. Zabezpieczenia środków finansowych dla szkół niepublicznych przez jednostki zobowiązane, stosownie do wymogów ustawy z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty¹¹, która weszła w życie 1 stycznia 1999 r.
5. Zwiększenia nadzoru pedagogicznego ze strony kuratorów oświaty poprzez bardziej wnikliwe i terminowe sprawdzanie stopnia spełniania warunków do uzyskania uprawnień szkół publicznych.

II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. Charakterystyka stanu prawnego w zakresie kontrolowanej działalności.

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, miała w swoim założeniu zalegalizować i uporządkować zmiany dokonujące się w sferze oświaty i wychowania, a także ukierunkować działania mające na celu dostosowanie tego systemu, zwłaszcza szkolnictwa podstawowego i średniego do światowych standardów¹².

W brzmieniu ustawy obowiązującej w okresie kontrolowanym, w myśl art. 5 ust. 1, szkoła i placówka mogła być publiczną albo niepubliczną.

Szkołą publiczną (art. 7 ust. 1 i 2 ustawy), umożliwiającą uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych jest szkoła, która:

- zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych planów nauczania,

¹⁰ Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329; Nr 106, poz. 496; zm. z 1997 r.: Nr 28, poz. 153; Nr 141, poz. 943; z 1998 r. Nr 117, poz. 759.

¹¹ Dz. U. Nr 117, poz. 759.

¹² Informacja o wynikach kontroli przemian organizacyjno-strukturalnych i programowych w oświacie w latach 1990-1994, NIK Zespół Edukacji, Nauki i Kultury, październik 1995 r. str. 6.

- przeprowadza rekrutację uczniów w oparciu o zasadę powszechnej dostępności,
- zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach¹³,
- realizuje ustalone dla danego typu szkoły:
 - minimum programu przedmiotów obowiązkowych,
 - ramowy plan nauczania,
 - zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 1999 r. ustawy z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty¹⁴, szkoły mogą być prowadzone przez:

- jednostkę samorządu terytorialnego,
- inną osobę prawną,
- osobę fizyczną.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić jedynie szkoły i placówki publiczne.

Szkołę lub placówkę niepubliczną na mocy art. 82 ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty może założyć osoba prawna lub fizyczna, po uzyskaniu wpisu do ewidencji, prowadzonej do 31 grudnia 1998 r. przez kuratora oświaty właściwego dla siedziby szkoły, a od 1 stycznia 1999 r. przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu publicznych szkół i placówek.

Zgłoszenie do ewidencji powinno zawierać:

- oznaczenie osoby zamierzającej prowadzić szkołę, jej miejsce zamieszkania lub siedziby,
- określenie typu szkoły lub placówki oraz datę rozpoczęcia jej funkcjonowania, a w przypadku szkoły zawodowej także zawodów lub profili zawodowych, w jakich będzie kształcić,
- wskazanie miejsca prowadzenia szkoły lub placówki i warunków lokalowych zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki osobom przebywającym na jej terenie, zgodnie z odrębnymi przepisami¹⁵,
- statut szkoły lub placówki,
- dane dotyczące kwalifikacji pracowników pedagogicznych i dyrektora, przewidzianych do zatrudnienia w szkole lub placówce,
- zobowiązanie do przestrzegania wymagań określonych w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty w przypadku ubiegania się o nadanie uprawnień szkoły publicznej.

¹³ patrz przypis 6 str. 9.

¹⁴ Dz. U. Nr 117, poz. 759.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 sierpnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach publicznych (Dz. U. Nr 65, poz. 331; zm. Dz. U. z 1996 r. Nr 119, poz. 562).

Kurator oświaty dokonywał wpisu do ewidencji w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia oraz z urzędu doręczał zgłaszającemu zaświadczenie o wpisie do ewidencji, a jego kopię przekazywał właściwemu urzędowi skarbowemu (art. 82 ust. 3).

Szkoła niepubliczna mogła uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli spełniała łącznie, wszystkie wymogi określone w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, tj.:

- realizowała programy nauczania uwzględniając podstawy programowe obowiązujących przedmiotów ogólnokształcących, a w przypadku szkół zawodowych - również podstawy programowe kształcenia w danym zawodzie lub profilu kształcenia zawodowego,
- stosowała zasady klasyfikowania i promowania oraz przeprowadzania egzaminów, ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej dla dzieci i młodzieży¹⁶ oraz oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy w szkołach publicznych dla dorosłych¹⁷ (z wyjątkiem egzaminów wstępnych),
- prowadziła dokumentację przebiegu nauczania ustaloną dla szkół publicznych¹⁸,
- w przypadku szkoły zawodowej, kształciła w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego¹⁹ i specjalności występujących w gospodarce narodowej, albo w innych zawodach za zgodą Ministra Edukacji Narodowej (art. 86 ust. 1 i 2 ustawy),
- zatrudniała nauczycieli przedmiotów obowiązkowych posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych²⁰.

Do postępowania w sprawie nadania uprawnień mają zastosowanie przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Postępowanie to kończy się wydaniem decyzji administracyjnej nadającej szkole uprawnienia szkoły publicznej lub w razie ustalenia, że szkoła nie spełnia określonych ustawą warunków, decyzji odmawiającej nadania tych uprawnień²¹.

Szkoła niepubliczna działa na podstawie statutu nadanego przez osobę prowadzącą (art. 84 ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty).

¹⁶ Zarządzenie Nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 września 1992 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenia egzaminów sprawdzających i klasyfikujących (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 32 oraz z 1993 r. Nr 10, poz. 38).

¹⁷ Zarządzenie Nr 7 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 1993 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy w szkołach publicznych dla dorosłych (Dz. U. MEN Nr 4, poz. 13).

¹⁸ Zarządzenie Nr 5 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 1993 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez przedszkola i szkoły publiczne dokumentacji przebiegu nauczania (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 12).

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 lutego 1993 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. Nr 19, poz. 84) - utraciło moc prawną. Od 27 stycznia 1998 r. obowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 1998 r. Nr 4, poz. 9).

²⁰ Patrz przypis 6 str. 9.

²¹ art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu Postępowania Administracyjnego (tekst jednolity, Dz. U. z 1980 r. Nr 9, poz. 26; zm. z 1982 r. Nr 7, poz. 55, Nr 45, poz. 289; z 1983 r. Nr 41, poz. 185; z 1984 r. Nr 34, poz. 183; z 1986 r. Nr 47, poz. 228; z 1987 r. Nr 21, poz. 123; Nr 33, poz. 186; z 1989 r. Nr 20, poz. 107; z 1990 r. Nr 34, poz. 201; 1991 r. Nr 100, poz. 442; Nr 119, poz. 513; z 1994 r. Nr 122, poz. 593; z 1995 r. Nr 1, poz. 1; Nr 74, poz. 368; z 1996 r. Nr 43, poz. 189; Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 75, poz. 471; Nr 102, poz. 643).

Statut szkoły powinien określać:

- nazwę, typ szkoły lub cel placówki oraz ich zadania, osobę prowadzącą szkołę,
- organy szkoły oraz zakres ich zadań,
- organizację szkoły,
- prawa i obowiązki pracowników i uczniów szkoły, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły,
- sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność szkoły,
- zasady przyjmowania uczniów do szkoły.

Zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy o systemie oświaty, organ prowadzący szkołę, zapewnia warunki jej działania, w tym bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki oraz wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programu nauczania, wychowania i innych zadań statutowych.

Jednym ze źródeł pozyskiwania przez szkołę niepubliczną środków finansowych na utrzymanie szkoły jest dotacja budżetowa

Według art. 90 ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty, dotacje przysługiwały w wysokości 50 % wydatków bieżących ponoszonych w tego samego typu szkołach publicznych na terenie województwa w przeliczeniu na jednego ucznia, pod warunkiem, że osoba prowadząca szkołę przedstawiła organowi właściwemu do udzielenia dotacji, nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok uzyskania dotacji, wniosek o jej przyznanie i planowaną liczbę uczniów.

Zasady ustalania wysokości i udzielania dotacji szkołom niepublicznym uregulowane zostały też w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 października 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości i udzielania dotacji niepublicznym szkołom i placówkom oświatowo-wychowawczym, opiekuńczo-wychowawczym oraz resocjalizacyjnym²².

Brak było jednak wykładni sposobu ustalania stawek dotacji w sytuacji, gdy na terenie województwa nie było określonego typu szkół publicznych, zwłaszcza prowadzonych w systemie wieczorowym i zaocznym.

Wniosek o dotację powinien zawierać:

- numer i datę zaświadczenia kuratora oświaty właściwego dla siedziby szkoły o wpisie do ewidencji prowadzonej zgodnie z art. 82 ustawy o systemie oświaty,
- numer i datę decyzji nadającej uprawnienia,
- zobowiązanie do informowania organu dotującego o zmianach zachodzących w liczbie uczniów,
- numer rachunku bankowego, na który miała być przekazywana dotacja.

²² Patrz przypis 3 str. 6 - utraciło moc od 01.01.1999 r.

Przed udzieleniem dotacji, organy dotujące, powinny stwierdzać zgodność ze stanem faktycznym danych zawartych we wniosku o dotację, stosownie do wymogów § 6 ust. 2 rozporządzenia MEN.

Począwszy od 1 stycznia 1997 r. - w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej²³ - środkami budżetowymi na dofinansowanie szkół niepublicznych dysponowali wojewodowie.

Organ dotujący zobowiązany był do przekazywania dotacji zaliczkowo, w terminach miesięcznych.

Zgodnie z § 7 rozporządzenia MEN osoba prawna lub fizyczna prowadząca szkołę niepubliczną zobowiązana była sporządzać i przekazywać organowi dotującemu w ciągu 20 dni po upływie każdego miesiąca rozliczenie otrzymanej dotacji za okres od początku roku kalendarzowego do końca minionego miesiąca sprawozdawczego, z uwzględnieniem aktualnej liczby uczniów.

Zgodnie z art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, znowelizowanej od 1 stycznia 1999 r.²⁴, „szczegółowe zasady udzielania dotacji określa organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego”.

Korzystanie przez szkoły niepubliczne z mienia szkół publicznych, winno być uregulowane na zasadach określonych w odpowiednich przepisach Kodeksu cywilnego²⁵.

Według tych zasad określonych w art. 659 i następnych tego kodeksu wynajmowanie majątku szkół publicznych powinno się odbywać na podstawie prawidłowo zawartych pisemnych umów najmu, określających przede wszystkim:

- rodzaj i zakres wynajmowanego majątku,
- czasokres jego używania,
- wysokość czynszu ustalonego na podstawie prawidłowych kalkulacji stawek czynszu aktualizowanych wraz ze wzrostem kosztów ponoszonych na przedmiot najmu przez wynajmującego,
- terminy płatności czynszu i sankcje z tytułu jego nieterminowej regulacji,
- sposób i podstawy rozstrzygania sporów powstałych na tle wynajmowania majątku, a nie określonych w umowie najmu.

2. Ważniejsze ustalenia kontroli.

2.1. Rozmiary szkolnictwa niepublicznego, liczba szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

W roku szkolnym 1997/98 funkcjonowało w kraju 741 takich szkół. Stanowiły one 7,4 % ogółu szkół i obejmowały kształceniem łącznie 70.158 uczniów, tj. 2,9 % ogólnej liczby uczniów w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży.

²³ Dz. U. Nr 106, poz. 496.

²⁴ Patrz przypis 14 str. 12.

²⁵ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.).

W kontrolowanym okresie odnotowano tendencję wzrostową w zakresie liczby funkcjonujących szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkół publicznych, na terenie działania 7 kuratoriów oświaty objętych kontrolą.

Liczba ta wzrosła bowiem z 203 szkół na koniec 1997 r. do 291 na koniec I półrocza 1998 r., w tym liczba szkół o uprawnieniach szkół publicznych ze 163 do 247, tj. o 51,5 %.

W szkołach tych pobierało naukę łącznie 16.785 słuchaczy, co stanowiło 7,7 % ogółu uczniów w szkołach publicznych na koniec czerwca 1998 r. (166.807 osób).

W grupie szkół ujętych w ewidencji skontrolowanych kuratoriów i poddanych kontroli były następujące:

typy szkół	ilość	% ogółu	zbadanych	
			ilość	%
licea ogólnokształcące	84 jednostki	34	17 jednostek	43,6
szkoły policealne	84 jednostki	34	14 jednostek	35,9
technika zawodowe	51 jednostek	20,6	6 jednostek	15,4
zasadnicze szkoły zawodowe	15 jednostek	6,1	2 jednostki	5,1
pozostałe	13 jednostek	5,3	-	-
Razem	247 jednostek	100	39 jednostek	100

Dominujący udział w ramach typów szkół przypadają na formę szkół dla dorosłych, który stanowił 66,4 % ujętych w ewidencji kuratoriów, a 69,2 % w liczbie szkół skontrolowanych. Z liczby 39 skontrolowanych szkół, 26 prowadzonych było przez osoby prawne, a 13 przez osoby fizyczne.

W ewidencji poszczególnych kuratoriów ujętych było według stanu na 30 czerwca 1998 r. od 10 szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych w woj. elbląskim do 45 w ciechanowskim i 45 w olsztyńskim.

Pobierało naukę w tych szkołach odpowiednio: 215; 2.395 i 2.762 uczniów.

Łączna liczba nadanych uprawnień szkół publicznych przez 7 kontrolowanych kuratoriów wyniosła 49 w 1997 r. i 77 w I półroczu 1998 r.

Według stanu na 30 czerwca 1998 r. liczba szkół z uprawnieniami stanowiła 84,9 % ogółu szkół niepublicznych ujętych w ewidencji badanych kuratoriów.

Kontrolowane kuratoria wykreśliły z ewidencji w okresie badanym 50 szkół. W porównaniu do stanu szkół na 30 czerwca 1998 r. stanowiło to 17,2 %. Przyczynami wykreśleń z ewidencji były:

- nie podjęcie działalności - 30 szkół,
- zaprzestanie działalności z braku naboru uczniów - 8 szkół,
- inne przyczyny - 12 szkół.

Zestawienie danych dotyczących liczby szkół niepublicznych w układzie kuratoriów oświaty stanowi załącznik nr 2 do niniejszej informacji.

2.2. Planowanie i ustalanie dotacji dla szkół niepublicznych w budżetach wojewodów.

W okresie od 1 stycznia 1997 r. środki budżetowe przeznaczone na finansowanie statutowej działalności szkół i placówek prowadzonych lub dotowanych przez kuratorów oświaty, ujęte zostały w budżetach wojewodów, stosownie do postanowień cyt. ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej²⁶.

Niewystarczająca była wielkość środków przeznaczonych na dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Zaplanowana na 1998 r. w ustawie budżetowej wysokość dotacji była niższa od faktycznego ich wykonania w 1997 r. Nie uwzględniała też znacznego wzrostu liczby szkół dotowanych i liczby uczniów.

Wielkości zaplanowane w budżetach wojewodów wynikały z limitów dotacji otrzymanych z Ministerstwa Finansów.

W celu zrealizowania ustawowego obowiązku dotowania, niezbędne były zmiany w budżetach wojewodów, w dziale 79 (oświata i wychowanie), polegające na zwiększeniu środków na ten cel.

M.in.:

- pierwotny limit środków w budżecie Kuratorium w Ciechanowie ustalony został w kwocie 156 tys. zł na 1997 r. i 173 tys. zł na 1998 r. Limit ten nie uwzględniał faktycznych potrzeb spowodowanych dużym wzrostem liczby uczniów w szkołach niepublicznych o około 1100 uczniów w okresie badanym, tj. o 84,6 %. W wyniku dokonanych przeniesień środków budżetowych w dziale 79, zrealizowane dotacje wyniosły 841,3 tys. zł w 1997 r. i 783,7 tys. zł w I półroczu 1998 r., co stanowiło odpowiednio 539,3 % i 453 % pierwotnego planu rocznego,
- plan pierwotny dotacji w budżecie Kuratorium w Lublinie wynosił 167 tys. zł w 1997 r. i 344 tys. zł w 1998 r., a ich wykonanie odpowiednio 853,8 tys. zł i 577,7 tys. zł w I półroczu 1998 r., tj. 511,3 % i 167,9 % planu rocznego.

2.3. Prawidłowość dotowania szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

2.3.1. Nieprawidłowe było naliczanie, przekazywanie i rozliczanie należnych dotacji szkołom, które stwierdzono we wszystkich badanych kuratoriach i 3 urzędach miast.

Należne dotacje dla szkół naliczane były przy zastosowaniu stawek dotacji, ustalonych niezgodnie z obowiązującymi zasadami.

M.in.:

²⁶Patrz przypis 23 str. 15.

- *Kuratorium Oświaty w Łomży naliczało dotacje dla szkół zawodowych bez zróżnicowania stawek według poszczególnych typów szkół. Ujednolicenie stawki dla całej grupy szkół zawodowych spowodowało zawyżenie na kwotę 233 tys. zł dofinansowania 3 zaocznych średnich studiów zawodowych (w Kolnie, Łomży i Zambrowie), prowadzonych przez Stowarzyszenie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży.*
- *Kuratorium Oświaty w Lublinie naliczało dotacje dla szkół, posługując się odmiennymi metodami:*
 - *dla liceów ogólnokształcących w 1997 r. na podstawie wydatków poniesionych w roku poprzednim, powiększone o przewidywaną podwyżkę wynagrodzeń, a w 1998 r. w oparciu o planowane wydatki ujęte w projekcie ustawy budżetowej,*
 - *dla szkół zawodowych szacunkowo, bez uwzględniania części wydatków bieżących.**Stawki dotacji obliczone w czasie kontroli na 1 ucznia na podstawie faktycznych wydatków poniesionych w I półroczu 1998 r. były wyższe od stosowanych przez kuratorium o 31,45 zł dla liceów zawodowych, 24,80 zł dla szkół policealnych dziennych i 18,29 zł dla szkół zasadniczych.*
- *Kuratorium Oświaty w Elblągu w 1997 r. naliczało dotację według stawki zaniżonej o 43 % w stosunku do wynikającej ze średniego miesięcznego wydatku budżetowego na jednego ucznia w szkołach publicznych tego samego typu.*

Jedną z przyczyn różnorodnego ustalania wysokości stawek dotacji był niewątpliwie brak wykładni art. 90 ust. 3 ustawy o systemie oświaty i § 3 ust. 2 pkt 1 cyt. rozporządzenia MEN zwłaszcza w sytuacji, gdy na terenie działania kuratorium brak było określonego typu szkół publicznych, prowadzonych w systemie wieczorowym i zaocznym.

Dotyczyło to np.: Kuratorium Oświaty w Ciechanowie, które naliczało dotacje dla szkół wieczorowych i zaocznych według jednolitej stawki wydatków budżetowych na 1 ucznia w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ciechanowie, w kwocie 40,2 zł.

Na terenie województwa nie było bowiem żadnej szkoły publicznej prowadzonej w systemie zaocznym i wieczorowym.

Wszystkie skontrolowane szkoły spełniały warunki do otrzymywania dotacji. Skutkiem natomiast błędnego ustalania stawek dotacji 16 szkół otrzymało dotacje w zawyżonych wysokościach. Łączna nadpłata za rok 1997 i 8 miesięcy 1998 r. wynosiła około 300 tys. zł.

2.3.2. Większość organów dotujących badała rzetelność danych zawartych we wnioskach o przyznanie dotacji, a zwłaszcza planowanej liczby uczniów.

Wnioski te składane były z zachowaniem obowiązujących terminów.

2.3.3. Krytycznie należy ocenić przekazywanie w 24 przypadkach dotacji przez organy dotujące, bez wniosków osób prowadzących szkoły, co było

niezgodne z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono też przypadki opóźnionego składania wniosków.

I tak m.in.:

- *Mimo braku wniosków o dotacje, Kuratorium Oświaty w Elblągu udzieliło dotacji w I półroczu 1998 r. trzem osobom prawnym prowadzącym szkoły, tj. Fundacji „Oświata” w Kwidzynie, Towarzystwu Wiedzy Powszechnej w Elblągu i Elbląskiemu Uniwersytetowi Robotniczemu spółka z o.o..*
- *Urząd Miasta w Toruniu przekazywał dotacje 21 szkołom z terenu miasta, bez wniosków od osób prowadzących szkoły. Łącznie w ten sposób przekazano 2.432,7 tys. zł, z tego 952,9 tys. zł w I półroczu 1998 r.*
- *Kuratorium Oświaty w Toruniu przekazało w 1997 r. dotację w kwocie 47,7 tys. zł Zespołowi Ochotniczych Hufców Pracy z/s w Grudziądzu mimo, że wniosek o dotację złożono z dużym opóźnieniem, tj. w 1997 r.*
- *Kuratorium Oświaty w Elblągu przyznało na 1997 r. jedną z trzech dotacji Szkole Policealnej Elbląskiego Uniwersytetu Robotniczego sp. z o.o. na podstawie wniosku przedłożonego po obowiązującym terminie, tj. w dniu 4 listopada 1996 r. Szkoła kształciła 16 słuchaczy*

Przyczyną tego stanu było nieprzestrzeganie przepisów przez odpowiedzialnych pracowników urzędów. Mimo formalnego braku wniosków o dotacje, zainteresowane szkoły przekazywały meldunki o faktycznej liczbie uczniów w szkołach.

2.3.4. Z dużym opóźnieniem, wynoszącym od 1 do 6 miesięcy i w zaniżonych wysokościach otrzymywało dotacje 26 szkół niepublicznych, tj. 66,7 % liczby skontrolowanych. Było to niezgodne z § 6 ust. 3 cyt. rozporządzenia MEN.

Skutkiem tego powstawały zaległości, które były regulowane w końcu danego roku budżetowego, bądź w następnym okresie.

O powyższym świadczą m.in. następujące przykłady:

- *Wszystkie skontrolowane szkoły niepubliczne z woj. ciechanowskiego (9) otrzymywały należne dotacje w okresie badanym z opóźnieniem 5 miesięcy za rok 1997 i 4 miesiące za 1998 r. Zaległą kwotę 152,3 tys. zł za 1997 r. szkoły otrzymały w III dekadzie lutego 1998 r.*
- *Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Sławnie otrzymało należne dotacje za IV kwartał 1997 r. dopiero w dn. 19 grudnia 1997 r.*

- *I Społeczne Liceum Ogólnokształcące Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Słupsku otrzymało 31 % dotacji należnej za 1997 r. (83,8 tys. zł) dopiero w dniu 29 grudnia 1997 r., a w I półroczu 1998 r. nie otrzymało dotacji w lutym.*
- *Niepubliczna Policealna Szkoła Zarządzania i Finansów w Elblągu otrzymała w I półroczu 1998 r. dotację w 2 ratach, tj. 27 lutego i 13 maja.*
- *Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Kwidzynie, prowadzone przez Fundację „Oświata” otrzymało w I półroczu 1998 r. dotację w wysokości 9.200 zł, co stanowiło zaledwie 66,7 % dotacji należnej.*

Dane dotyczące finansowanych szkół niepublicznych dotowanych z budżetu państwa w układzie kontrolowanych kuratoriów oświaty zawiera załącznik nr 3 do niniejszej informacji.

2.3.5. Nieprawidłowe było również dotowanie szkół przez urzędy miast. Przebiegało ono z opóźnieniem i w zaniżonych wysokościach.

I tak np.:

- *Urząd Miasta w Olsztynie przekazywał szkołom zaliczkowe dotacje w okresach miesięcznych w wysokości proporcjonalnej do kwot dotacji celowej otrzymanej z budżetu Wojewody Olsztyńskiego, a nie według faktycznej liczby uczniów i obowiązujących stawek.
Związane to było z niewystarczającym limitem dotacji celowej ustalonym przez Urząd Wojewódzki w Olsztynie i opóźnionym otrzymywaniem stawek dotacji z Kuratorium Oświaty.*
- *Urząd Miejski w Słupsku dotował w okresie kontrolowanym 12 szkół bez różnicowania stawek dotacji według form i systemów nauczania. W I półroczu 1998 r. dotacje wyniosły 374,2 tys. zł, i stanowiły 72,2 % planu rocznego dotacji (518 tys. zł).
Zaniżone były dotacje dla liceów ogólnokształcących, wobec których powstały zobowiązania, które na 30 czerwca 1998 r. wyniosły 40,5 tys. zł.*

Kontrolowane urzędy nie informowały organów prowadzących szkoły o wysokości należnych im dotacji.

2.3.6. Nie były przekazywane organom dotującym comiesięczne rozliczenia dotacji od 15 szkół, tj. 38,5 % skontrolowanych oraz informacje o aktualnej liczbie uczniów.

2.4. Warunki kadrowe i lokalowe działalności szkół niepublicznych.

Szkoły niepubliczne, działały głównie dzięki bazie i kadrze nauczycielskiej szkół publicznych, z których korzystało ponad 80 % liczby skontrolowanych szkół niepublicznych.

Badane szkoły niepubliczne nie dysponowały bowiem własną bazą dydaktyczną i kadrą nauczycielską.

Korzystne było dla tych szkół zatrudnianie nauczycieli szkół publicznych, którzy gwarantowali odpowiednią realizację zadań programowych i statutowych. Poprawiali oni też znacznie swoją sytuację ekonomiczną z tytułu dodatkowych zarobków.

Spełnione były wymagane warunki do nauczania w wynajmowanych pomieszczeniach od szkół publicznych, w przeciwieństwie do obiektów wynajmowanych od innych jednostek.

Na przykład:

- *Lubelskie Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Lublinie realizowało zajęcia dydaktyczne w części budynku Teatru w budowie. Dojście do budynku prowadziło przez plac budowy, co zagrażało bezpieczeństwu przechodzących.
Cztery pomieszczenia do nauki były zlokalizowane w części piwnicznej budynku, co było niezgodne z warunkami technicznymi, a 4 następne nie spełniały wymogów normatywnych powierzchni przypadającej na 1 ucznia.*
- *Za mała była powierzchnia użytkowa pomieszczeń do nauczania przypadająca na 1 ucznia w Społecznym LO im. Adama Stanisławskiego w Lublinie, które prowadziło zajęcia w budynku Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Powierzchnia ta wynosiła nawet 1,5 m², przy normie określonej co najmniej 2 m² na 1 osobę.*

2.5. Prawidłowość wykorzystywania majątku szkół publicznych przez szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Skontrolowane szkoły udostępniały majątek dla 38 szkół niepublicznych, w tym 33 objętych kontrolą.

Wszystkie 23 szkoły publiczne objęte kontrolą dysponowały umowami najmu pomieszczeń, zawartymi z osobami prowadzącymi szkoły niepubliczne.

Ustalono jednak, że umowy w 8 szkołach publicznych, tj. 34,8 % liczby skontrolowanych, nie zabezpieczały w sposób należyty ich interesów.

Nieprawidłowości polegały na:

- nie sporządzaniu w 12 przypadkach, tj. 52,2 % kalkulacji stawek czynszu,

- nieprawidłowych kalkulacjach w 2 przypadkach, które dotyczyły zastosowania stawek czynszu dla najmu lokali mieszkalnych, zamiast faktycznych kosztów ponoszonych przez szkoły,
- nie określeniu w 2 umowach najmu terminów płatności,
- opóźnionych w 7 przypadkach wnoszonych opłat od 1 do 105 dni, bez naliczania w sześciu odsetek za zwłokę, mimo że obowiązek ich wnoszenia zawarty był w umowach najmu,
- zaniżonych znacznie w 7 przypadkach stawek, które były ustalone w wysokości zaledwie od 3,20 do 5 zł za godzinę lekcyjną, co odpowiadało średniomiesięcznie kwocie 100 zł.

Na przykład:

- *Symboliczna była wg umowy opłata za najem sali za 1 godzinę lekcyjną w Zespole Szkół Technicznych w Malborku, która wynosiła zaledwie 5 zł. Szkoła nie prowadziła ewidencji wykorzystania sal i nie sporządziła kalkulacji stawek czynszu. Opłaty wnoszone były ryczałtowo w wysokości 100 zł miesięcznie.*
- *Ustalony przez Zespół Szkół Zawodowych w Mrągowie czynsz miesięczny wynosił 850 zł, jednak nie był poparty stosowną kalkulacją. Nie były też przestrzegane w 8 przypadkach terminy płatności, a opóźnienia wynosiły od 4 dni do 3,5 miesiąca.*
- *Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 w Płońsku dysponował umową, zawartą tylko z 1 szkołą niepubliczną. Nie określała ona jednak zakresu przedmiotowego najmu, tj. ilości wynajmowanych klasopracowni, czasu ich wykorzystywania i terminów zajęć oraz obowiązków najemcy. Nie była poparta kalkulacją stawek czynszu. Brak było natomiast odrębnej umowy z Niepublicznym Liceum Ogólnokształcącym Zaocznym, korzystającym również z majątku Zespołu.*
- *Szkoła Podstawowa Nr 26 w Olsztynie wynajmowała w okresie od 25 września 1997 r. do 28 lutego 1998 r. część swojego majątku Fundacji „Carioca” w Olsztynie, prowadzącej szkołę niepubliczną. Najemca nie wywiązywał się z zawartej umowy, skutkiem czego zaległości w opłacie czynszu wyniosły 15.500 zł. W wyniku działań podejmowanych przez dyrektora szkoły przejęto w ramach rozliczeń z tytułu zaległego czynszu sprzęt komputerowy i inne pomoce naukowe będące na wyposażeniu szkoły niepublicznej, po wykreśleniu jej z ewidencji.*

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu udostępniał część majątku dla Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych na podstawie

prawidłowo zawartej umowy., nie egzekwując jednak terminowych opłat. Opóźnienia wynosiły od 30 do 52 dni.

Efektom podjętych przez dyrektorów szkół działań polegających na podwyższeniu opłat, było odzyskanie dotychczas kwoty 39 tys. zł.

2.6. Wykonywanie przez kuratorów oświaty obowiązku nadzoru pedagogicznego nad dotowanymi szkołami oraz nadzoru Ministra Edukacji Narodowej nad wypełnianiem przez kuratorów oświaty powinności w badanym zakresie.

2.6.1. Niewystarczający był nadzór pedagogiczny 4 z 7 skontrolowanych kuratoriów oświaty w zakresie spełniania przez szkoły dwóch z pięciu warunków określonych w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, przed nadaniem 17 szkołom niepublicznym uprawnień szkół publicznych.

W przypadku natomiast stwierdzenia nieprawidłowości, wizytatorzy nie występowali do kuratora o cofnięcie uprawnień szkoły publicznej, nawet gdy ich zalecenia nie były wykonane.

Stwierdzone odstępstwa dotyczyły zwłaszcza nie realizowania podstaw programowych obowiązkowych przedmiotów kształcenia w danym zawodzie, dla których nie było zatwierdzonych programów nauczania. M.in.:

- *Kurator Oświaty w Łomży nadał decyzją z 14 kwietnia 1998 r. uprawnienia szkoły publicznej Średniemu Studium Zawodowemu w Grajewie, które prowadziło kształcenie o profilu społeczno-prawnym. W okresie tym nie było programów nauczania dla takiej szkoły zawodowej w komunikacie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 15 lipca 1996 r. w sprawie wykazu dokumentacji programowych dopuszczonych do użytku szkolnego w publicznych szkołach zasadniczych i średnich zawodowych²⁷.*
- *Kurator Oświaty w Lublinie nadał uprawnienia 3 szkołom, które nie spełniały tych wymogów, w tym Pomaturalnemu Studium Zarządzania w Lublinie, które od 1993 r. kształciło w zawodzie technik ekonomista na jednym kierunku, tj. „zarządzanie i marketing”. Zawód taki nie był ujęty w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 lutego 1993 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego²⁸. Mimo negatywnej opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej z lipca 1997r. w sprawie niezgodnego z przepisami nadania uprawnień szkoły publicznej, nie podjęto - do czasu rozpoczęcia kontroli - działań zmierzających*

²⁷ Dz. Urz. MEN Nr 6, poz. 34.

²⁸ Dz. U. Nr 13, poz. 83.

do usunięcia nieprawidłowości.

Na wniosek osoby prowadzącej z września 1998 r., Studium wykreślone zostało z ewidencji z dniem 20.10.1998 r. z braku naboru słuchaczy.

- *Kurator Oświaty w Słupsku nadał uprawnienia szkoły publicznej Pomaturalnemu Studium Języka Angielskiego, działającemu w ramach Zespołu Społecznych Szkół Anglojęzycznych w Lęborku, które kształciło w zawodzie instruktor nauczania języka angielskiego, nie ujętym w wykazie nauczanych zawodów.*

W wyniku kontroli wnioskowano o weryfikację decyzji o nadanie uprawnień wymienionym szkołom.

2.6.2. Odstępstwa stwierdzono też w zakresie zatrudniania nauczycieli w szkołach niepublicznych, którzy nie spełniali określonych wymogów w zakresie kwalifikacji.

Spośród bowiem 608 nauczycieli ogółem na koniec I półrocza 1998 r., aż 55 osób, tj. 9,04 %, nie spełniało kryteriów w zakresie wymaganych kwalifikacji i uprawnień do nauczania.

Niezgodność dotyczyła niedostosowanej specjalizacji do nauczanego przedmiotu u nauczycieli z wyższym wykształceniem, braku uprawnień pedagogicznych i do nauczania języków obcych.

Świadczą o tym m.in. następujące przykłady:

- *W Prywatnym Policealnym Studium Informatyki w Lublinie zatrudnionych było ogółem 21 nauczycieli na zasadzie umów o dzieło, zawieranych na okres jednego semestru danego roku szkolnego, z których 5 osób nie posiadało uprawnień pedagogicznych.*
- *W Zespole Szkół Ogólnokształcących Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Człuchowie, z liczby 28 zatrudnionych nauczycieli ogółem, pięciu nie posiadało kwalifikacji do nauczania języków obcych.*
- *Z 14 zatrudnionych nauczycieli w Policealnym Studium Zawodowym Bankowości, Hotelarstwa i Turystyki w Olsztynie, prowadzonym przez Fundację „Carioca” Na Rzecz Dzieci z Obszarów Ekologicznie Zagrożonych z/s w Olsztynie, połowa (7 osób) nie posiadała stosownych kwalifikacji do nauczanego przedmiotu.*
- *W Szkole Policealnej Zawodowej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej (TWP) w Malborku, spośród 13 zatrudnionych nauczycieli, 4 nie miało kwalifikacji pedagogicznych, a 2 wykształcenia wyższego.*

2.6.3. Wszystkie kontrolowane szkoły niepubliczne miały nadane statuty przez osoby prowadzące. Szesnaście statutów, tj. 41 %, nie zawierało natomiast wszystkich wymaganych elementów.

I tak np.:

- *statut Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Lublinie nie określał zasad przyjmowania uczniów do szkoły, w tym do klas pierwszych,*
- *w statucie Liceum Ogólnokształcącego im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży, nadanym szkole przez Zarząd Główny Katolickiego Stowarzyszenia „Pokój i Dobro” w Łomży, nie uregulowano zasad przyjmowania uczniów oraz organizacji szkoły,*
- *statut Wieczorowego Technikum Mechanicznego w Dobrym Mieście nie zawierał zapisów dotyczących szczegółowych zasad przyjmowania uczniów do szkoły oraz praw i obowiązków pracowników,*
- *statut Szkoły Policealnej Elbląskiego Uniwersytetu Robotniczego Spółka z o.o. w Elblągu nie zawierał aktualnych danych dotyczących nazwy szkoły i osoby prowadzącej. Brak w nim było też zapisu o dotowaniu szkoły przez kuratorium oświaty,*
- *statut Policealnego Studium Zawodowego Bankowości, Hotelarstwa i Turystyki w Olsztynie, którego organem prowadzącym była Fundacja „Carioca” Na Rzecz Dzieci z Obszarów Ekologicznie Zagrożonych z/s w Olsztynie, nie określał praw i obowiązków uczniów szkoły, w tym przypadków w których uczeń (słuchacz) może zostać skreślony z listy słuchaczy,*
- *statuty 5 szkół niepublicznych z województwa ciechanowskiego (po dwie w Mławie i w Lidzbarku Welskim oraz w Działdowie), które były prowadzone przez Zespół Edukacji „Wiedza” Spółka z o.o. we Włocławku, nie określały sposobu uzyskiwania środków finansowych na działalność szkół.*

2.6.4. Wbrew postanowieniom art. 85 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, nadano 34 szkołom uprawnienia szkół publicznych bez stosowania formy decyzji administracyjnej. Nie zachowano również formy takiej decyzji do przypadków określonych w art. 83 ust. 2 tej ustawy, tj. do wykreślenia szkół z ewidencji.

I tak np.:

- *Kuratorium Oświaty w Łomży nie zastosowało formy decyzji administracyjnej przy nadaniu uprawnień 26 szkołom niepublicznym. Podobnie też nie zachowano formy takiej decyzji przewidzianej w odniesieniu do 3 szkół wykreślonych z ewidencji w 1997 r., na wnioski osób prowadzących.*
- *Kuratorium Oświaty w Ciechanowie nie zastosowało formy decyzji w odniesieniu do 3 przypadków odmowy wpisu do ewidencji szkół z powodu złożenia wniosków nie odpowiadających wymogom art. 82 ust. 4 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.*
- *Kuratorium Oświaty w Słupsku nie zastosowało formy decyzji do 2 szkół wykreślonych z ewidencji.*

2.6.5. Mimo, że sposób prowadzenia ewidencji szkół niepublicznych zgodny był z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej, we wszystkich skontrolowanych kuratoriach oświaty stwierdzono nieliczne uchybienia dotyczące: braku daty wniosków o wpis do ewidencji lub zmiany danych w nim zawartych, opóźnionych wpisów oraz nie wykreślenia z niej szkół zlikwidowanych lub zaprzestających działalności na okres dłuższy niż 3 miesiące.

2.6.6. W okresie kontrolowanym, badane kuratoria przeprowadziły zgodnie z wymogami, tj. w ciągu pół roku od dnia otrzymania uprawnień szkoły publicznej 90 wizytacji z 94 szkół, które wymagały sprawdzenia spełniania warunków określonych w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty. W ich wyniku wydano zalecenia do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w 60 szkołach. Zalecenia wykonane zostały w 55 szkołach. W dalszych pięciu nie upłynął termin realizacji wydanych zaleceń.

O braku wystarczającego nadzoru ze strony organów dotujących, tj. kuratoriów oświaty i 3 urzędów miast świadczy fakt nie korzystania z prawa kontroli wykorzystywania dotacji, wynikającego z § 7 ust. 2 rozporządzenia MEN.

2.6.7. W 1998 r. nie był oceniany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej nadzór kuratorów oświaty nad szkołami niepublicznymi o uprawnieniach szkół publicznych. MEN nie planowało i nie przeprowadzało wizytacji w kuratoriach oświaty.

W roku 1997 natomiast wizytacjami objęto 11 spośród 12 zaplanowanych kuratoriów. Wizytacje te stwierdziły, że w 5 kuratoriach nie została sporządzona dokumentacja z ustaleń nadzoru, w aspekcie spełniania

przez szkoły niepubliczne, którym nadano uprawnienia szkół publicznych - warunków określonych w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

W okresie objętym kontrolą wpłynęło do Wydziału Kontroli, Skarg i Wniosków MEN 11 skarg w sprawach związanych z funkcjonowaniem szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. Większość z nich (9) przekazano do zbadania właściwym kuratorom oświaty.

- 2.6.8.** Z łącznej odzyskanej dotychczas kwoty 338.111 zł, przypadało na:
- rzecz budżetu państwa - 291.214 zł,
 - gospodarki pozabudżetowej - 2.000 zł,
 - innych państwowych jednostek organizacyjnych - 38.987 zł,
 - inne podmioty - 5.910 zł.

III. PRZEBIEG POSTĘPOWANIA KONTROLNEGO I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH PO ZAKOŃCZENIU KONTROLI.

W toku postępowania kontrolnego, kontrolujący zasięgaliby dodatkowych informacji w 40 jednostkach niekontrolowanych w zakresie objętym badaniami. Wszystkie protokoły kontroli podpisane zostały przez kierowników kontrolowanych jednostek, bądź osoby prowadzące szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych, bez zgłoszenia z ich strony pisemnych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokołach.

W 2 przypadkach skorzystali oni też z możliwości wynikającej z art. 59 ust. 2 ustawy o NIK, złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie, dotyczących przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości przedstawionych w protokole kontroli.

Wyniki kontroli omówiono na naradach pokontrolnych w 24 jednostkach.

Do kierowników wszystkich skontrolowanych jednostek lub osób prowadzących szkoły niepubliczne wystosowano wystąpienia pokontrolne, zawierające oceny i uwagi dotyczące badanej działalności oraz wnioski pokontrolne.

W wystąpieniu do Ministra Edukacji Narodowej wnioskowano o wznowienie zaniechanych w 1998 r. wizytacji w kuratoriach oświaty.

W wystąpieniach skierowanych do wojewodów, kuratorów oświaty i prezydentów miast wnioskowano m.in. o:

- *pełne zabezpieczenie w budżetach wojewodów i kuratorów oświaty środków na dotację w 1998 r. dla ponadpodstawowych szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych,*
- *dokonanie szczegółowego rozliczenia dotowanych szkół niepublicznych po uprzednim ustaleniu faktycznej liczby uczniów w ciągu roku w poszczególnych szkołach,*
- *wyegzekwowanie przez kuratorów oświaty i prezydentów dużych miast bieżących miesięcznych rozliczeń otrzymanych dotacji przez dotacjohorców, którzy nie dopełnili tego obowiązku,*
- *przeprowadzenie kontroli wykorzystania dotacji w tych jednostkach, które nie przekazywały rozliczeń, bądź wykazywane w nich dane były nierzetelne,*
- *skorygowanie błędów rachunkowych w naliczaniu należnych dotacji za 1997 i 1998 r. i wyegzekwowanie zwrotu nadpłaconych kwot,*
- *ustalenie dotacji należnej szkołom niepublicznym w latach 1997-98 w oparciu o stawki dotacji wyliczone w wysokości 50 % wydatków bieżących na 1 ucznia ponoszonych w szkołach publicznych odpowiedniego typu na terenie woj. łomżyńskiego i stosowne rozliczenie dotychczas udzielonej poszczególnym szkołom dotacji.*

W wystąpieniach do dyrektorów szkół niepublicznych lub osób je prowadzących oraz dyrektorów szkół publicznych, które udostępniały swój majątek szkołom niepublicznym, wnioskowano m.in. o:

- *sporządzanie prawidłowych wniosków o dotacje i składanie ich w wyznaczonym terminie do 30 września roku poprzedzającego rok uzyskania dotacji,*
- *uzupełnienie dokumentów organizacyjnych, niezbędnych do spełniania warunków do otrzymania uprawnień szkół publicznych,*
- *skorygowanie przez dyrekcję szkół publicznych wysokości należnej odpłatności za wynajmowany majątek szkołom niepublicznym, na podstawie prawidłowo sporządzonych kalkulacji kosztów wynajmu i zaktualizowanych umów najmu lub dzierżawy,*
- *zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w jednostkach, które nie dopełniły tego obowiązku,*
- *wyeliminowanie wszystkich przypadków niezgodnych z postanowieniami art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, w tym zaprzestania zatrudniania nauczycieli przedmiotów obowiązkowych bez wymaganych kwalifikacji.*

Do ocen i uwag zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, trzech adresatów zgłosiło zastrzeżenia.

Zastrzeżenia te uwzględnione zostały w dwóch przypadkach w całości, w jednym natomiast zostało oddalone ze względów proceduralnych.

Najwyższa Izba Kontroli, otrzymała odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne od 60 adresatów.

Z treści tych informacji wynika, że adresaci wystąpień przyjęli do realizacji przedstawione wnioski pokontrolne, a większość z nich została już zrealizowana.

W szczególności:

- **Ministerstwo Edukacji Narodowej poinformowało NIK**, że będzie nadzorować i koordynować wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w tym sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad szkołami niepublicznymi.

Wojewodowie, kuratorzy oświaty i prezydenci miast poinformowali m.in. że:

- *Wojewoda Ciechanowski dokonał w IV kwartale 1998 r. przeniesień środków w dziale 79 - „oświata i wychowanie” w celu zwiększenia niedostatku środków na dotacje do szkół niepublicznych o uprawnieniach publicznych.*
- *Kurator Oświaty w Ciechanowie, w wyniku dokonanych przesunięć budżetowych w dziale oświata i wychowanie, przekazał w grudniu należne dotacje szkołom za IV kwartał 1998 r.*
- *Kurator Oświaty w Łomży spowodował naliczenie nowych stawek dotacji dla wszystkich dotowanych szkół według rzeczywistych wydatków ponoszonych w szkołach prowadzonych przez Kuratora. Zweryfikowano też należną dotację dla szkół prowadzonych przez Stowarzyszenie ZDZ w Łomży. W wyniku weryfikacji ustalono łączną nadpłatę dotacji na rok 1997 i 8 miesięcy 1998 r., która wynosi 262.342 zł. Nadpłacona dotacja podlegała potrąceniu z kwot należnych Stowarzyszeniu w 1998 r. na prowadzenie szkół.*
- *Prezydent Miasta Olsztyna spowodował szczegółowe rozliczenie należnych dotacji szkołom na 1998 r., w wyniku którego Urząd dokonał potrącenia kwot nienależnych w miesiącu grudniu w rozdziale 8011 (szkoły niepubliczne ponadpodstawowe zawodowe) w kwocie 11,7 tys. zł.*

Organy prowadzące szkoły niepubliczne, dyrektorzy tych szkół i dyrektorzy szkół publicznych poinformowali m.in. o:

- *wyeliminowaniu uchybień proceduralnych związanych z dokumentacją załączoną do wniosków o nadanie uprawnień szkoły publicznej,*
- *podjęciu starań w kierunku wymiany części kadry nauczycielskiej, która nie spełniała wymogów w zakresie posiadanych kwalifikacji do nauczania przedmiotów obowiązkowych,*
- *zweryfikowaniu umów najmu majątku szkół publicznych. Ich efektem było podwyższenie opłat przez 7 szkół z ogólnej liczby 23 skontrolowanych.*

Kwoty dotychczas odzyskane tylko z tego tytułu wyniosły 39 tys. zł.

DYREKTOR
DELEGATURY NIK W OLSZTYNIE

mgr Ludwik Morze

Akceptuję:
WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Piotr Kownacki

Zatwierdzam:
PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Janusz Wojciechowski

Warszawa, dnia **31 marca** 1999 r.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

WYKAZ SKONTROLOWANYCH JEDNOSTEK W TEMACIE P/98/168

L p	Delegatura NIK	Nazwa podmiotu	Miejscowość	Kuratorium Oświaty
1	2	3	4	5
SZKOŁY NIEPUBLICZNE				
1	Białystok	Policealne Studium Zawodowe	Kolno	Łomża
2	Białystok	Liceum Ogólnokształcące im. Karola Stefana Wyszyńskiego	Łomża	Łomża
3	Białystok	Średnie Studium Zawodowe	Łomża	Łomża
4	Białystok	Technikum Elektryczne	Łomża	Łomża
5	Bydgoszcz	3 Letnie Technikum Mechaniczne	Chełmno	Toruń
6	Bydgoszcz	3 Letnie Wieczorowe Liceum Ogólnokształcące	Chełmno	Toruń
7	Bydgoszcz	Centrum Edukacji Liceum Ogólnokształcące	Kowalewo Pomor.	Toruń
8	Bydgoszcz	Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Toruń	Toruń
9	Gdańsk	Niepubliczna Policealna Szkoła Zarządzania i Finansów	Elbląg	Elbląg
10	Gdańsk	Szkoła Policealna Elbląskiego Uniwersytetu Robotn. w Elblągu	Elbląg	Elbląg
11	Gdańsk	Społeczne Liceum Ogólnokształcące	Kwidzyn	Elbląg
12	Gdańsk	Szkoła Policealna Zawodowa TWP w Malborku	Malbork	Elbląg
13	Koszalin	Zespół Szkół Ogólnokształcących	Człuchów	Słupsk
14	Koszalin	Prywatna Szkoła Policealna	Sławno	Słupsk
15	Koszalin	Prywatne Liceum Ogólnokształcące	Sławno	Słupsk
16	Koszalin	I Społeczne Liceum Ogólnokształcące	Słupsk	Słupsk
17	Lublin	Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi	Lublin	Lublin
18	Lublin	Policealne Studium Informatyki	Lublin	Lublin
19	Lublin	Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. K. Baczyńskiego	Lublin	Lublin
20	Lublin	Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. A. Stanowskiego	Lublin	Lublin
21	Lublin	Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego	Lublin	Lublin
22	Lublin	Policealne Studium Zawodowe TWP	Opole Lubelskie	Lublin
23	Lublin	Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Aignera	Puławy	Lublin
24	Olsztyn	Społeczne Zaoczne Technikum Zawodowe dla Dorosłych	Ciechanów	Ciechanów

32 Informacja o wynikach kontroli prawidłowości dofinansowania szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkół publicznych

25	Olsztyn	Niepubliczne Licum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Działdowo	Ciechanów
26	Olsztyn	Niepubliczne Technikum Zawodowe dla Dorosłych	Działdowo	Ciechanów
27	Olsztyn	Prywatne Zaoczne Policealne Studium Zawodowe	Działdowo	Ciechanów
28	Olsztyn	Pryw. Zaoczne Polic. Studium Zawod.-Zespół Edukacji „Wiedza”	Lidzbark Welski	Ciechanów
29	Olsztyn	Pryw. Zaoczne Liceum Ogólnokszt. - Zespół Edukacji „Wiedza”	Lidzbark Welski	Ciechanów
30	Olsztyn	Prywatne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące	Mława	Ciechanów
31	Olsztyn	Pryw. Zaocz. Polic. Studium Zawod. - Zespół Edukacji „Wiedza”	Mława	Ciechanów
32	Olsztyn	Niepubliczne Technikum Zawodowe dla Dorosłych	Płońsk	Ciechanów
33	Olsztyn	Wieczorowe Technikum Mechaniczne	Dobre Miasto	Olsztyn
34	Olsztyn	Prywatne Wieczorowe Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Górowo Iławeckie	Olsztyn
35	Olsztyn	Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	Mragowo	Olsztyn
36	Olsztyn	Policealne Studium Zawodowe „Carioca”	Olsztyn	Olsztyn
37	Olsztyn	Warmińsko-Mazurska Szkoła Rzemiosła Izby Rzemieślniczej	Olsztyn	Olsztyn
38	Olsztyn	Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Olsztynek	Olsztyn
39	Olsztyn	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Szczytno	Olsztyn
SZKOŁY PUBLICZNE				
40	Białystok	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych	Ciechanowiec	Łomża
41	Białystok	Szkoła Podstawowa Nr 7	Łomża	Łomża
42	Bydgoszcz	Zespół Szkół Zawodowych	Kowalewo Pomor.	Toruń
43	Bydgoszcz	Szkoła Podstawowa Nr 8	Toruń	Toruń
44	Gdańsk	Zespół Szkół Informatyczno-Technicznych	Elbląg	Elbląg
45	Gdańsk	Szkoła Podstawowa Nr 5	Kwidzyn	Elbląg
46	Gdańsk	Zespół Szkół Technicznych	Malbork	Elbląg
47	Koszalin	Publiczne Liceum Ogólnokształcące	Sławno	Słupsk
48	Koszalin	Szkoła Podstawowa Nr 14	Słupsk	Słupsk
49	Lublin	Zespół Szkół Zawodowych	Opole Lubelskie	Lublin
50	Lublin	Zespół Szkół Włókienniczych	Lublin	Lublin
51	Olsztyn	Zespół Szkół Zawodowych Nr 2	Ciechanów	Ciechanów
52	Olsztyn	Zespół Szkół Nr 1	Działdowo	Ciechanów
53	Olsztyn	Zespół szkół Zawodowych Nr 1	Działdowo	Ciechanów
54	Olsztyn	Liceum Ogólnokształcące	Lidzbark Welski	Ciechanów
55	Olsztyn	Zespół Szkół Ekonomicznych	Mława	Ciechanów
56	Olsztyn	Zespół Szkół Zawodowych Nr 1	Płońsk	Ciechanów
57	Olsztyn	Zespół szkół Zawodowych	Dobre Miasto	Olsztyn
58	Olsztyn	Zespół Szkół	Górowo Iławeckie	Olsztyn
59	Olsztyn	Zespół Szkół Zawodowych	Mragowo	Olsztyn

60	Olsztyn	Szkoła Podstawowa Nr 26	Olsztyn	Olsztyn
61	Olsztyn	Zespół Szkół Budowlanych	Olsztyn	Olsztyn
62	Olsztyn	Zespół Szkół Zawodowych	Olsztynek	Olsztyn
URZĘDY MIEJSKIE				
63	Urząd Miasta		Elbląg	
64	Urząd Miasta		Lublin	
65	Urząd Miasta		Olsztyn	
66	Urząd Miasta		Słupsk	
67	Urząd Miasta		Toruń	
KURATORIA OŚWIATY				
68	Kuratorium Oświaty		Ciechanów	
69	Kuratorium Oświaty		Elbląg	
70	Kuratorium Oświaty		Lublin	
71	Kuratorium Oświaty		Łomża	
72	Kuratorium Oświaty		Olsztyn	
73	Kuratorium Oświaty		Słupsk	
74	Kuratorium Oświaty		Toruń	
75	MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ		Warszawa	

Załącznik nr 2

Zestawienie danych dotyczących liczby szkół niepublicznych w układzie kuratoriów oświaty

Lp	Kuratorium oświaty	Liczba szkół niepublicznych wg. stanu na:				Liczba nadanych uprawnień szkołom niepublicznym		Średnia liczba uczniów w szkołach				%			
		31.12.1997 r.		30.06.1998 r.				publicznych		niepublicznych					
		ujętych w ewidencji K. O.						1997 r.	I półr. 1998 r.	1997 r.	I półr. 1998 r.	1997 r.	I półr. 1998 r.	11: 9	12: 10
		ogółem	w tym z uprawnieniami	ogółem	w tym z uprawnieniami										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1	Ciechanowie	42	28	48	45	7	15	22.405	22.148	1.935	2.395	8,64	10,81		
2	Elblągu	8	5	14	10	2	5	16.457	15.044	96	215	0,58	1,43		
3	Lublinie	35	25	44	44	10	9	49.956	51.712	3.304	3.920	6,61	7,55		
4	Łomży	15	11	41	36	2	24	16.793	17.148	1.132	1.436	6,74	8,37		
5	Olsztynie	43	41	51	45	14	4	46.823	46.118	4.464	4.762	9,53	10,33		
6	Słupsku	30	30	43	43	8	14	24.560	24.689	2.257	2.538	9,19	10,28		
7	Toruniu	30	23	50	24	6	6	40.864	42.380	1.355	1.519	3,32	3,58		
	Razem	203	163	291	247	49	77	217.858	219.239	14.543	16.785	6,68	7,70		

Załącznik nr 3

Dane dotyczące finansowanych szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych dotowanych z budżetu państwa w układzie kontrolowanych kuratoriów oświaty.

w tys. zł

Lp	Wyszczególnienie	Wydatki bieżące w szkołach publicznych w latach		Dotacje do szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkół publicznych		% udział	
		1997 r.	I półr. 1998 r.	1997 r.	I półr. 1998 r.	5 : 3	6 : 4
		3	4	5	6	7	8
1	Kuratorium Oświaty w Ciechanowie	54.538,0	31.377,5	841,3	783,7	1,55	2,50
2	Kuratorium Oświaty w Elblągu	19.161,0	11.349,0	25,7	40,3	0,13	0,36
3	Kuratorium Oświaty w Lublinie	72.484,0	45.830,0	485,0	313,0	0,67	0,68
4	Kuratorium Oświaty w Łomży	38.137,6	22.576,4	654,8	493,2	1,70	2,20
5	Kuratorium Oświaty w Olsztynie	102.106,0	58.469,0	1.041,0	596,0	1,02	1,02
6	Kuratorium Oświaty w Słupsku	51.167,0	28.358,0	509,9	328,4	0,99	1,15
7	Kuratorium Oświaty w Toruniu	25.936,0	16.077,0	211,4	99,1	0,81	0,62
	Razem	363.349,6	214.036,9	3.769,1	2.653,7	1,03	1,24

Załącznik nr 4

W y k a z

podstawowych aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 1995 r. Nr 13, poz. 59; zm. z 1996 r. Nr 64, poz. 315, Nr 89, poz. 402; z 1997 r. Nr 28, poz. 153; Nr 79, poz. 484; Nr 96, poz. 589; Nr 121, poz. 770; Nr 133, poz. 883; z 1998 r. Nr 148, poz. 966; Nr 155, poz. 1016; Nr 162, poz. 1116 i poz. 1126).
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329; zm. Dz. U. Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 28, poz. 153; z 1998 r. Nr 117, poz. 759; Nr 162, poz. 1126).
3. Ustawa z dnia 24 listopada 1995 r. o zmianie zakresu działania niektórych miast oraz o miejskich strefach usług publicznych (Dz. U. z 1997 r. Nr 36, poz. 224; zm. Nr 123, poz. 780; Nr 162, poz. 1120).
4. Ustawa z dnia 23 października 1987 r. o utworzeniu Urzędu Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 33, poz. 178; zm. Dz. U. z 1990 r. Nr 65, poz. 385; z 1991 r. Nr 95, poz. 425; z 1996 r. Nr 106, poz. 496).
5. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1980 r. Nr 9, poz. 26; zm.: Dz. U. Nr 27, poz. 111; z 1982 r. Nr 7, poz. 55; Nr 45, poz. 289; z 1983 r. Nr 41, poz. 185; z 1984 r. Nr 34, poz. 183; z 1986 r. Nr 47, poz. 228; z 1987 r. Nr 21, poz. 123; Nr 33, poz. 186; z 1989 r. Nr 20, poz. 107; z 1990 r. Nr 34, poz. 201; z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 119, poz. 513; z 1994 r. Nr 122, poz. 593; z 1995 r. Nr 1, poz. 1 i Nr 74, poz. 368; z 1996 r. Nr 43, poz. 189 i Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 75, poz. 471 i Nr 102, poz. 643; Nr 137, poz. 926; Nr 141, poz. 994; z 1998 r. Nr 162, poz. 1126).
6. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93; zm.: Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252; z 1976 r. Nr 19, poz. 122; z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210; z 1984 r. Nr 45, poz. 242; z 1985 r. Nr 22, poz. 99; z 1989 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 33, poz. 175; z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464; z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496; z 1993 r. Nr 17, poz. 78; z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509; z 1995 r. Nr 83, poz. 417 i Nr 141, poz. 692; z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703; z 1997 r. Nr 43, poz. 272; Nr 115, poz. 741,

- Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040; z 1998 r. Nr 117, poz. 758; Nr 106, poz. 668).
7. Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 496, zm.: Nr 156, poz. 775).
 8. Ustawa z dnia 5 stycznia 1991 r. Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344, zm.: Dz. U. Nr 76, poz. 344; z 1994 r. Nr 121, poz. 591 i Nr 133, poz. 685; z 1995 r. Nr 78, poz. 390; Nr 124, poz. 601 i Nr 132, poz. 640; z 1996 r. Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496, Nr 132, poz. 621, Nr 139, poz. 647; z 1997 r. Nr 79, poz. 484; Nr 54, poz. 348, Nr 121, poz. 7770; Nr 123, poz. 775 i poz. 778, Nr 133, poz. 883, Nr 137, poz. 926, Nr 158, poz. 1042; z 1998 r. Nr 155, poz. 1016).
 9. Ustawa z 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, Nr 162, poz. 1121).
 10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1993 r. w sprawie zasad tworzenia sieci publicznych szkół ponadpodstawowych (Dz. U. Nr 5, poz. 24).
 11. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 lipca 1993 r. w sprawie określenia zadań i kompetencji z zakresu rządowej administracji ogólnej i specjalnej, które mogą być przekazane gminom o statusie miasta wraz z mieniem służącym do ich wykonywania, a także zasad i trybu przekazywania (Dz. U. Nr 65, poz. 309; zm.: Nr 81, poz. 384; Nr 92, poz. 426; Nr 101, poz. 463; Nr 103, poz. 471; Nr 115, poz. 510; z 1995 r. Nr 141, poz. 692).
 12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 sierpnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach publicznych (Dz. U. Nr 65, poz. 331; zm. Dz. U. z 1996 r. Nr 119, poz. 562).
 13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz. U. Nr 98, poz. 433; zm. Dz. U. z 1994 r. Nr 5, poz. 19 i Nr 109, poz. 521).
 14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 października 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości i udzielania dotacji niepublicznym szkołom oraz placówkom oświatowo-wychowawczym, opiekuńczo-wychowawczym i resocjalizacyjnym (Dz. U. Nr 81, poz. 419).

15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 1993 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. Nr 19, poz. 84).
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 1998 r. Nr 4, poz. 9).
17. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 129, poz. 844).
18. Zarządzenie Nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 września 1992 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenia egzaminów sprawdzających i klasyfikujących (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 32 oraz z 1993 r. Nr 10, poz. 38).
19. Zarządzenie Nr 7 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 1993 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy w szkołach publicznych dla dorosłych (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 13). Obowiązujące do dnia 28.04.1998 r.
20. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 marca 1998 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów w szkołach publicznych dla dorosłych (Dz. U. Nr 47, poz. 296). Obowiązujące od 29.04.1998 r.
21. Zarządzenie Nr 5 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 1993 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez przedszkola i szkoły publiczne dokumentacji przebiegu nauczania (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 12).